KULTUR STYRELSEN

FREDNINGSVÆRDIER

H.C. OLSENS PAKHUS

VORDINGBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	24.02.2011
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Havnepladsen 8, 4720 Præstø
Betegnelse:	H.C. Olsens Pakhus
Fredningsår:	1982
Omfang:	*Pakhuset (1898)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Pakhus beliggende som et af flere pakhuse på havnekajen ved Præstø lystbådehavn.

Pakhuset er en grundmuret, rødkalket, toetagers bygning med høj sorttjære sokkel og heltag belagt med bølgeplader af eternit. Muren er opbrudt af to gennemgående hvide bånd, der adskiller etagerne. I nordgavlen er båndet dekoreret med en indskrift i jern: 18JO HCO 98. Såvel langsider som gavle afsluttes øverst af en enkel hvid gesims. Vestsiden af pakhuset er dækket af en stor tilbygget skibshal, af sortmalede brædder. Skibshallen er ikke en del af fredningen. Bygningens østside mod Havnepladsen er syv vinduesfag langt, med grønmalede, tofløjede revleluger med små glug for alle åbninger i begge etager. Alle luger er sat under fladbuede stik og har støbte, hvide sålbænke. Gavlene har tre fag med lignende luger, i de yderste fag, mens den midterste række er optaget af grønmalede, tofløjede revledøre. Over dørene sidder i begge gavle et hejseværk under et mindre udhæng, der er en forlængelse af tagryggen. Udfor nordgavlen er en nyere træterrasse, der ikke er en del af fredningen.

Indvendigt er pakhuset i underetagen indrettet til sportscafe, med bar og et mindre nyt industikøkken. Toiletter findes i den tilbyggede hal mod vest. Den oprindelige konstruktion af søjler, drager, bjælker og kopbånd er stadig bevaret, ligesom trægulvene og bræddeloftet over bjælkerne. Foran enkelte luger er isat et nyere vinduer. Adgangen til den øvrige del af bygningen sker via en stige gennem hallen mod vest, hvorefter en trappe forbinder den øvre etage med loftet. Denne del af bygningen står uopvarmet, uden anden indretning end den oprindelige trækonstruktion, og bruges i dag kun til midlertidig opbevaring eller til reparation af sejl.

BYGNINGSHISTORIE

På en af kommunens lejede grund opførte Hans Chr. Olsen i 1898 dette pakhus. Oprindelig var taget belagt med pap.

De mange andre pakhuse og skibshaller, vest for H.C. Olsens pakhuset, er alle opført i dette århundrede.

KILDER

Gamle huse i Præstø, Fredningsstyrelsen og Præstø Kommune, 1979

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi for pakhuset knytter sig til placeringen på havekajen, hvor bygningen med andre pakhuse indgår i et velbevaret mindre havnemiljø. Pakhusets vinkelrette placering på kajkanten er med til at opdele den lange strækning til mindre rum, hvorved der opnås mere intime uderum, der ligger i læ mellem pakhusene.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Præstø fik i 1800tallet en storhedstid, hvor en række købmænd fik stor indflydelse på byens voksende økonomi. Pakhusene på havnen er tegn på den dengang voksende industri og eksport af korn specielt til England. Dermed knytter de kulturhistoriske værdier sig til pakhusets bevarede udsendende med de mange luger og porte, samt gavlenes bevarede hejse, hvor man førhen har bragt korn og andre varer ind i pakhuset.

Af andre kulturhistoriske elementer skal nævnes Nordgavlens indskrift 18JO HCO 98, der fortæller om bygherren og årstal for opførelse. Indvendigt ses de kulturhistoriske værdier i de store åbne rum og den synlige konstruktion, der viser bygningens stor bæreevne.

ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier, elementer og detaljer er gennemgående enkle på H.C. Olsens Pakhus. Alt er dikteret af en konsekvent pragmatisme, der knytter sig til pakhusets oprindelige funktion.
Østsiden og gavlene fremstår harmoniske ved den ensartede materialebrug. De mange luger skaber en taktfast rytme, der vandret opdeles ved de hvide bånd, der fremhæver bygningens lagdelte proportionering. Den hvide gesims under taget får taget til at virke let på den ellers massive og tunge bygning.

Indvendigt har de store åbne planer en vigtig arkitektonisk betydning, hvor der opnås gennemlyste rum, hvor det er muligt at opfatte bygningens volumen, især på de to øvre lofter.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningens volumen, med det ubrudte tag, og de tykke mure, herunder de hvide bånd, gesimsen, de mange luger og porte samt hejseværkerne i gavlene.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de åbne rum og den bevarede trækonstruktion.

ANBEFALINGER

Det anbefales at pakhusets tag ved fremtidig udskiftning, ændres til igen at være et paptag, som det oprindeligt havde.